6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература:

1. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник. 3-е изд., перераб. и доп. Медик В.А., Юрьев В.К. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 288 с.

6.2 Дополнительная литература:

1. Общественное здоровье и здравоохранение. Практикум: учебное пособие. Медик В.А. и др. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. - 144 с.
2. Организация и оценка качества лечебно-профилактической помощи населению: учебное пособие/под ред. В.З. Кучеренко. – М, ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 560 с.

6.3 Средства обучения:

- таблицы;
- плакаты;
- фильмы;
- диаграммы по темам занятий.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ӘЛЕУМЕТТІК МЕДИЦИНА ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ІСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ

0303000 - «ГИГИЕНА ЖӘНЕ ЭПИДЕМИОЛОГИЯ » мамандығы

0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог» біліктілігі

Сағат көлемі - 40

Астана 2010

Авторлар:
1. А.Н. Нурбеков – «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК директоры, медицина ғылымдарының кандидаты;
2. А.В. Соловьева – «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК эпидемиология пәнінің оқытушысы;
3. С.А. Асқарова – «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК эпидемиология пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:
1. Г.А. Котельникова – Қарағанды қаласы Казыбек би ауданы бойынша СЭБМБ ұйымдастыру-әдістемелік жұмыстар және мемлекеттік тілді дамыту бөлімінің бастығы, сарапшы;
2. С.И. Кокарев – Қарағанды қаласы Казыбек би ауданы бойынша СЭБМБ бастығының орынбасары, сарапшы.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.**

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0303000 - «Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

Тема 3 Формирование ЗОЖ
Понятие ЗОЖ. Задачи и принципы ЗОЖ. Методы и формы ЗОЖ.
Учащийся должен уметь:
- провести беседу;
- составить лекцию;
- подготовить доклад, сообщение;
- оформить санитарный бюллетень.

4 Требования к условиям организации образовательного процесса

Рекомендуется при изучении предмета использовать специальную литературу, нормативно-правовые акты в области здравоохранения и санитарно-эпидемиологического надзора, учебные и справочные пособия, электронные учебники, мультимедийные обучающие программы.

5 Контроль планируемого результата обучения

Форма контроля знаний включает исходный, текущий, промежуточный, итоговый контроль. Предлагаются при составлении рабочих учебных программ практические работы и тестовые задания. Обучение по данной программе заканчивается текущим контролем знаний: контрольная работа в VI семестре, итоговым контролем знаний: дифференциальным зачетом. Предусмотрено право выбора проведения контроля.

- вопросы финансирования здравоохранения;
- сущность и значение управлением здравоохранения.

Раздел 8
Тема 8.1 Структура организаций гос. сан. эпид. надзора в РК
Структура организаций гос. сан. эпид. надзора в РК. Функции организации ГСЭН. Организация работы гос. сан. эпид. надзора
Учащийся должен знать:
- структуру организаций ГСЭН;
- функции организаций ГСЭН;
- права и обязанности должностных лиц, осуществляющих ГСЭН.

Тема 8.2 Методики анализа деятельности подразделений гос. сан. эпид. надзора
Показатели предупредительного гос. сан. эпид. надзора. Показатели текущего санитарного надзора (за водоснабжением, атмосферным воздухом, почвой и др.)
Учащийся должен знать:
- процент охвата строящихся или реконструируемых объектов;
- удельный вес объектов, введенных в эксплуатацию без согласования ГСЭН;
- охват объектов санитарным надзором;
- среднее число обследования одного объекта;
- удельный вес инструментальных измерений, не соответствующих СанПиНу.

Практические занятия:
Тема 1. Показатели здоровья населения. Заболеваемость. Рождаемость. Смертность. Инвалидность. Травматизм
Учащийся должен уметь:
- определять показатели здоровья населения;
- вычислять показатели заболеваемости, рождаемости, смертности, инвалидности, травматизма;
- изображать в виде графиков и диаграмм показатели здоровья населения;
- оценивать результаты показателей здоровья населения.

Тема 2 Методы статистических исследований. Относительные величины и их графические изображение (диаграммы, графики, таблицы)
Этапы статистического исследования. Относительные величины. Экстенсивный и интенсивный показатели. Показатель наглядности. Показатель соотношения.
Учащийся должен уметь:
- определять интенсивные показатели;
- определять экстенсивные показатели;
- определять относительные показатели.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба 6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері 6
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны 8
4. Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар 13
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау 13
6. Әдебиеттер және оқу құралдары 14

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

«Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтау ісін ұйымдастыру» пәні мемлекеттегі және қоғамдағы аурудың алдын алу, рухани күшпен және дене еңбегінің сәйкестігін, адамның ұзақ өмір сүруі мен жұмысқа қабілеттілігін сақтау жолдарын оқытады. Пән ҚР денсаулық сақтау ісін ұйымдастырудың маңызды принциптеріне негізделеді. Халық денсаулығының, елді мекендердің санитариялық-эпидемиологиялық жағдайларын талдауды ұйымдастырудың мәселелерін қарастырады, гигиенист-эпидемиологтар ҚР халқы ауруларының алдын алу мәселелерін оқып үйренеді. Әлеуметтік медицина пәні тұрғындардың денсаулығына, елді мекендердегі санитариялық-эпидемиологиялық жағдайды, гигиенист-эпидемиологтар ҚР тұрғындары арасында аурудың алдын алуды оқытады. Пәнді оқыту кезінде зерттеу әдістері, денсаулық пен демография көрсеткіштері, сонымен бірге қала мен ауыл тұрғындарына, әйелдерге, балаларға, өнеркәсіп және ауылшаруашылық кәсіпорындарының жұмысшыларына емдеу-профилактикалық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру мәселелері қарастырылады.

Пән медициналық сақтандырудың, санитариялық-эпидемиологиялық қызмет көрсетудің, ҚР Денсаулық сақтау экономикасының негіздері туралы оқытады. ҚР халқының салауатты өмір салтын қалыптастыруына, дені сау ұлттың дамып жетілуіне көп көңіл бөлінеді. Пән ҚР Денсаулық сақтау жүйелерінің, МСЭҚ ұйымының жұмысы туралы оқытады.

ҚР 2010 жылғы МЖМБС үлгілік оқу жоспарына сәйкес – 0303000 - «Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша пәнді оқытуға барлығы 40 сағат бөлінген. Пәнді оқыту 6 семестрде саралау сынағымен аяқталады.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Стандартта және білім беру бағдарламасында оқытудың жоспарланған нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар **Кәсіптік**: **КҚ 4.** Қоршаған орта нысандарына қойылатын гигиеналық талаптарды, жұқпалы аурулардың эпидемиологиясын білуде **құзырлы болуы қажет.**	Пәнді оқып білудің нәтижесінде **білім алушы:** - Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау жүйесінің заңдарын; - Қазақстан Республикасы конституция-сын; - Қазақстан Республикасы «Халық ден-саулығы туралы» Кодексін; - ұлттық денсаулық сақтау ісінің негізгі қағидалары мен Денсаулық сақтау ісінің бірыңғай Ұлттық жүйесін; - бастапқы медициналық және санита-риялық жәрдем көрсету жағдайындағы

цинской помощи. Диспансеры. МСЧ. Их задачи. Организация работы стационара.

Учащийся должен знать:
- особенности амбулаторно-поликлинической помощи;
- организацию скорой медицинской помощи;
- диспансеризацию городского населения;
- организацию работы МСЧ;
- организацию работы стационара.

Тема 5.3 Оказание лечебно-профилактической помощи сельскому населению

Этапы оказания врачебной помощи. Функции участковой больницы, ФАП, ЦРБ.

Учащийся должен знать:
- этапность оказания врачебной помощи;
- основные функции больниц;
- основные функции сельского врачебного участка, ФАП, ЦРБ.

Тема 5.4 Оказание лечебно-профилактической помощи работникам промышленных предприятий

Медико-санитарная часть. Цеховая участковость. Фельдшерские здравпункты. Диспансеризация работающих. Организация первой помощи при травмах.

Учащийся должен знать:
- организацию медико-санитарной части на производстве;
- функции цехового участкового врача и медсестры;
- организацию ФАП;
- диспансеризацию работающих;
- оказание первой помощи при травмах.

Раздел 6

Тема 6.1 Формирование здорового образа жизни среди населения

Значение ЗОЖ. Определение ЗОЖ. Задачи ЗОЖ. Принципы ЗОЖ.

Учащийся должен знать:
- значение ЗОЖ;
- задачи ЗОЖ;
- принципы ЗОЖ;
- методы и формы ЗОЖ.

Раздел 7

Тема 7.1. Экономика здравоохранения в РК

Экономика здравоохранения. Использование материально-финансовых ресурсов. Планирование финансирования. Управление здравоохранением.

Учащийся должен знать:
- понятие экономики здравоохранения;
- использования материально-финансовых ресурсов.

Демографические показатели здоровья населения

Учащийся должен знать:

- развитие системы здравоохранения в РК;
- современное состояние здоровья населения;
- основные методы изучения здоровья населения;
- изучение демографических показателей здоровья населения;
- изучение физического развития населения.

Тема 3.2 Характеристика показателей здоровья населения. Заболеваемость населения. Определение заболеваемости населения. Методы изучения заболеваемости. Виды изучения заболеваемости. Показатели заболеваемости

Учащийся должен знать:

- методы изучения заболеваемости населения;
- виды изучения заболеваемости населения;
- показатели заболеваемости;
- важнейшие социально-гигиенические проблемы исследования заболеваемости.

Раздел 4

Тема 4.1 Организация охраны материнства и детства.

Понятие системы охраны материнства и детства. Характеристика состояния здоровья женщин и детей в настоящее время. Группы наблюдения за состоянием здоровья детей. Принципы организации методической помощи матерям и детям

Учащийся должен знать:

- принципы организации медицинской помощи матерям и детям;
- работу женской консультации, учетно-отчетную документацию женской консультации;
- работу родильного дома, учетно-отчетную документацию родильных домов;
- показатели работы детской больницы, родильного дома.

Раздел 5

Тема 5.1 Оказание лечебно-профилактической помощи городскому населению

Номенклатура, тип лечебно-профилактических организаций. Санитарно-профилактические учреждения. Аптечные учреждения.

Учащийся должен знать:

- номенклатуру, тип ЛПО;
- организацию санитарно-эпидемиологической службы;
- этапность оказания медицинской помощи городскому населению.

Тема 5.2 Оказание лечебно-профилактической помощи городскому населению

Особенности амбулаторно-поликлинической помощи. Организация скорой меди-

	медициналық-санитариялық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру жүйесін; - бекітілген тұрғындардың демографиялық және медициналық-әлеуметтік сипаттамасын; - фельдшердің амбулаториялық қабылдау, оны ұйымдастыру және материалдық қамтамасыз ету кезіндегі рөлі мен негізгі міндеттерін; - халық арасында профилактикалық жұмыстарды ұйымдастыруды; - тұрғындарды гигиеналық тұрғыдан тәрбиелеу және олардың арасында салауатты өмір салтын насихаттау жұмысын ұйымдастыруды және оларды іске асыру әдістерін **білуі тиіс;** - бекітілген тұрғындардың әрқайсысын жеке есепке ала білуді; - халыққа медициналық мағлұматтарды насихаттау, гигиеналық тұрғыдан тәрбие жүргізу және оқыту жұмыстары кіретін санитариялық-ағарту жұмыстарын жүргізуді **үйреніп алуы қажет;** - диаграмма мен кестелерді құруда; - денсаулықты қалыптастыру және нығайту бойынша салауатты өмір салтын насихаттауда; - медициналық құжаттамалардың есепке алу формаларын қолдана отырып халыққа амбулатория-емханалық жәрдем көрсетуде; - алынған статистикалық мәліметтерге талдау жүргізуде **құзырлы болуы қажет.**

3 Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны
3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)		
		Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	**1 тарау**			
2	**1.1 тақырып** Кіріспе. Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтау ісін ұйымдастыру пәні, міндеттері мен әдістері. Әлеуметтік медицина мен денсаулық сақтау ісін ұйымдастыру мәселелері	2	2	-
3	**2 тарау**			
4	**2.1 тақырып** Әлеуметтік медицина мен денсаулық сақтау ісін ұйымдастыру әдістері. Статистикалық зерттеу әдістері: алғаш тіркеу, антропометриялық өлшемдер, ЕПҰ есеп беру формаларын жасау, халықтың әртүрлі топтарын тексеру кезіндегі статистикалық жұмыс, тексеру нәтижелерін талдау	2	2	-
5	**3 тарау**			
6	**3.1 тақырып** Халық (тұрғындар) денсаулығы. Оны зерттеудің негізгі әдістері. Халық денсаулығы туралы ұғым, медициналық орта қызметкерлердің денсаулық сақтау жүйесін зерттеу кезіндегі рөлі. Халық денсаулығының көрсеткіштері. Денсаулықты зерттеудің негізгі әдістері. Халық денсаулығының демографиялық көрсеткіштері	6	2	4
7	**3.2 тақырып** Халық денсаулығының көрсеткіштеріне сипаттама беру. Халық аурушаңдығы. Халық аурушаңдығын анықтау. Аурушаңдықты зерттеу әдістері. Аурушаңдық көрсеткіштері	6	2	4
8	**4 тарау**			
9	**4.1 тақырып** Ана мен баланы қорғауды ұйымдастыру.	2	2	-

16	**Тема 6.1** Формирование здорового образа жизни среди населения	6	2	4
17	**Раздел 7**			
18	**Тема 7.1** Экономика здравоохранения в РК	4	4	-
19	**Раздел 8**			
20	**Тема 8.1** Структура организаций гос. сан. эпид. надзора в РК	2	2	-
21	**Тема 8.2** Методики анализа деятельности подразделений гос. сан. эпид .надзора	2	2	-
	Итого:	**40**	**28**	**12**

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1
Тема 1.1 Введение. Предмет, задачи и методы социальной медицины и организации здравоохранения. Проблемы социальной медицины и организации здравоохранения
Учащийся должен знать:
- определение социальной медицины и организации здравоохранения;
- цель и задачи социальной медицины и организации здравоохранения;
- основные проблемы здоровья населения;
- этапы развития социальной медицины и организации здравоохранения.

Раздел 2
Тема 2.1 Методы социальной медицины и организации здравоохранения.
Методы статистического исследования: первичная регистрация, осуществление антропометрических измерений, составление форм отчетов ЛПО, статистическая работа при обследованиях различных групп населения, анализ результатов обследований
Учащийся должен знать:
- методы статистического исследования;
- ведение первичной регистрации;
- осуществление антропометрических измерений;
- формы отчетов ЛПО;
- составление таблиц, расчет статистических показателей и графическое их изображение.

Раздел 3
Тема 3.1 Здоровье населения. Основные методы его изучения. Понятие здоровья населения, роль средних медицинских работников в изучении здравоохранения. Показатели здоровья населения. Основные методы изучения здоровья.

3	**Раздел 2**			
4	**Тема 2.1** Методы социальной медицины и организации здравоохранения. Методы статистического исследования: первичной регистрации, антропометрические измерения, составление форм отчетов ЛПО, статистическая работа при обследованиях различных групп населения, анализ результатов обследований	2	2	-
5	**Раздел 3**			-
6	**Тема 3.1** Здоровье населения. Основные методы его изучения. Понятие здоровья населения, роль средних медицинских работников в изучении здравоохранения. Показатели здоровья населения. Основные методы изучения здоровья. Демографические показатели здоровья населения	6	2	4
7	**Тема 3.2** Характеристика показателей здоровья населения. Заболеваемость населения. Определение заболеваемости населения. Методы изучения заболеваемости. Виды изучения заболеваемости. Показатели заболеваемости	6	2	4
8	**Раздел 4**			
9	**Тема 4.1** Организация охраны материнства и детства. Понятие системы охраны материнства и детства. Характеристика состояния здоровья женщин и детей в настоящее время. Группы наблюдения за состоянием здоровья детей. Принципы организации методической помощи матерям и детям	2	2	-
10	**Раздел 5**			
11	**Тема 5.1** Оказание лечебно-профилактической помощи городскому населению	2	2	-
12	**Тема 5.2** Оказание лечебно-профилактической помощи городскому населению	2	2	-
13	**Тема 5.3** Оказание лечебно-профилактической помощи сельскому населению	2	2	-
14	**Тема 5.4** Оказание лечебно-профилактической помощи работникам промышленных предприятий	2	2	-
15	**Раздел 6**			

	Ана мен баланы қорғау жүйесі туралы ұғым. Қазіргі кезде ана мен бала денсаулық жағдайына сипаттама беру. Баланың денсаулық жағдайын бақылайтын топтары. Ана мен балаға әдістемелік жәрдем көрсетуді ұйымдастыру принциптері			
10	**5 тарау**			
11	**5.1 тақырып** Қала тұрғындарына емдеу-профилактикалық жәрдем көрсету	2	2	-
12	**5.2 тақырып** Қала тұрғындарына емдеу-профилактикалық жәрдем көрсету	2	2	-
13	**5.3 тақырып** Ауыл тұрғындарына емдеу-профилактикалық жәрдем көрсету	2	2	-
14	**5.4 тақырып** Өндірістік кәсіпорындар жұмысшыларына емдеу–профилактикалық жәрдем көрсету	2	2	-
15	**6 тарау**			
16	**6.1 тақырып** Тұрғындар арасында салауатты өмір салтын қалыптастыру	6	2	4
17	**7 тарау**			
18	**7.1 тақырып** Қазақстан Республикасындағы денсаулық сақтау экономикасы	4	4	-
19	**8 тарау**			
20	**8.1 тақырып** Қазақстан Республикасындағы МСЭҚ-тың құрылымы	2	2	-
21	**8.2 тақырып** МСЭҚ бөлімдерінің қызметін талдау әдістемесі	2	2	-
	Жиыны:	**40**	**28**	**12**

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 тарау.

1.1 тақырып Кіріспе. Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтау ісін ұйымдастыру пәні, міндеттері мен әдістері. Әлеуметтік медицина мен денсаулық сақтау ісін ұйымдастыру мәселелері

Білім алушы:

- әлеуметтік медицина және денсаулық сақтау ісін ұйымдастырудың анықтамасын;
- әлеуметтік медицина және денсаулық сақтау ісін ұйымдастырудың мақсаты мен міндеттерін;

- әлеуметтік медицина және денсаулық сақтау ісін ұйымдастырудың даму кезеңдерін **білуі тиіс.**

2 тарау

2.1 тақырып Әлеуметтік медицина мен денсаулық сақтау ісін ұйымдастыру әдістері. Статистикалық зерттеу әдістері: алғаш тіркеу, антропометриялық өлшемдер, ЕПҰ есеп беру формаларын жасау, халықтың әртүрлі топтарын тексеру кезіндегі статистикалық жұмыс, тексеру нәтижелерін талдау

Білім алушы:

- статистикалық зерттеу әдістерін;
- алғашқы тіркеу жүргізуді;
- антропометриялық өлшеулер жүргізуді;
- ЕПҰ есеп беру формаларын;
- кестелер құруды, статистикалық көрсеткіштерді есептеуді және олардың графикалық суретін жасай **білуі тиіс.**

3 тарау

3.1 тақырып Халық (тұрғындар) денсаулығы. Оны зерттеудің негізгі әдістері. Халық дансаулығы туралы ұғым, орта медициналық қызметкерлердің денсаулық сақтау жүйесін зерттеу кезіндегі рөлі. Халық денсаулығының көрсеткіштері. Денсаулықты зерттеудің негізгі әдістері. Халық денсаулығының демографиялық көрсеткіштері

Білім алушы:

- Қазақстан Республикасында денсаулық сақтау жүйесінің дамуын;
- халық денсаулығының қазіргі жағдайын;
- халықтың денсаулығын зерттеудің негізгі әдістерін;
- халық денсаулығының демографиялық көрсеткіштерін зерттеуді;
- тұрғындардың (халықтың) дене бітімінің дамуын **білуі тиіс.**

3.2 тақырып Халық денсаулығының көрсеткіштеріне сипатама беру. Халық аурушаңдығы. Халық аурушаңдығын анықтау. Аурушаңдықты зерттеу әдістері. Аурушаңдық көрсеткіштері

Білім алушы:

- халық арасында аурушаңдықты зерттеу әдістерін;
- халық арасында аурушаңдықты зерттеу түрлерін;
- аурушаңдық көрсеткіштерін;
- аурушаңдықты зерттеудегі әлеуметтік-гигиеналық маңызды мәселерді **білуі тиіс.**

4 тарау

4.1 тақырып Ана мен баланы қорғауды ұйымдастыру. Ана мен баланы қорғау жүйесі туралы ұғым. Қазіргі кезде ана мен бала денсаулық жағдайына сипаттама беру. Баланың денсаулық жағдайын бақылайтын топтары. Ана мен балаға әдістемелік жәрдем көрсетуді ұйымдастыру принциптері

	- роль и основные задачи фельдшера при проведении амбулаторного приема, его организации и материальном обеспечении; - организацию профилактической работы среди населения; - организацию и методику работ по гигиеническому воспитанию населения и пропаганде здорового образа жизни; - основные учетные формы медицинской документации амбулаторно-поликлинической службы. **умеет**: - проводить персональный учет прикрепленного населении; - проводить санитарно-просветительную работу, включающую пропаганду медицинских знаний, гигиеническое воспитание и обучение населения. **Компетентен в вопросах:** - составления диаграмм и графиков; - пропаганды здорового образа жизни, по формированию и укреплению здоровья; - в пользование учетными формами медицинской документации амбулаторно–поликлинической помощи населению; - анализирования полученных статистических данных.

3 Тематический план и содержание дисциплины
3.1 Тематический план дисциплины

№ п/п	Наименование разделов и тем	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)		
		Уровень специалиста среднего звена		
		всего	теория	практика
1	**Раздел 1**			
2	**Тема 1.1** Введение. Предмет, задачи и методы социальной медицины и организации здравоохранения. Проблемы социальной медицины и организации здравоохранения	2	2	-

1 Пояснительная записка

Дисциплина «Социальная медицина и организация здравоохранения» изучает систему государственных и общественных мероприятий, направленных на предупреждение заболеваний, гармоничное развитие физических и духовных сил, сохранение работоспособности человека. Предмет основывается на важнейших принципах организации здравоохранения в РК. Рассматривает вопросы организации анализа состояния здоровья населения, санитарно-эпидемиологического состояния населенных мест. Гигиенисты-эпидемиологи изучают вопросы профилактики заболеваний населения РК. В процессе изучения используют методы исследования, показатели здоровья и демографии, а также вопросы организации лечебно-профилактической помощи городскому и сельскому населению, женщинам, детям, работникам промышленных и сельскохозяйственных предприятий.

Дисциплина изучает основы медицинского страхования и организации санитарно- эпидемиологической службы, а также экономику здравоохранения РК. Большое внимание уделяется формированию здорового образа жизни населения РК, развитии здоровой нации. Дисциплина изучает здравоохранение в РК, организационные основы органов государственного санитарно-эпидемиологического надзора.

В соответствии с типовым учебным планом ГОСО РК 2010 года по специальности 0303000 - «Гигиена и эпидемиология» для изучения дисциплины отводится всего 40 часов. Изучение дисциплины заканчивается дифференцированным зачетам в конце VI семестра.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями **Профессиональными**: **ПК 4.** Знать гигиенические требования к объектам окружающей среды, эпидемиологию инфекционных заболеваний;	В результате изучения дисциплины обучающийся **знает**: - законы Республики Казахстан о системе здравоохранения; - конституцию Республики Казахстан; - Кодекс Республики Казахстан «О здоровье населения»; - основные принципы национального здравоохранения, Единой Национальной системы здравоохранения; - систему организации медико-санитарной помощи в условиях ПМСП; - демографическую и медико-социальную характеристику прикрепленного населения;

Білім алушы:
- ана мен балаға медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру принциптерін;
- әйелдерге кеңес беру орындарының жұмысын, әйелдерге кеңес беру орындарының есепке алу - есеп беру құжаттамаларын;
- перзентхананың жұмысын, перзентхананың есепке алу – есеп беру құжаттамаларын;
- бала ауруханасының, перзентхананың жұмыс көрсеткіштерін **білуі тиіс.**

5 тарау

5.1 тақырып Қала тұрғындарына емдеу-профилактикалық жәрдем көрсету

Номенклатурасы, емдеу-профилактикалық ұйымдардың түрлері. Санитариялық-профилактикалық мекемелер. Дәріханалық мекемелер.

Білім алушы:
- ЕПҰ-ның номенклатурасын, түрін;
- санитариялық-эпидемиологиялық қызмет көрсетуді ұйымдастыруды;
- қала тұрғындарына медициналық жәрдем көрсету кезеңдерін **білуі тиіс.**

5.2 тақырып Қала тұрғындарына емдеу-профилактикалық жәрдем көрсету

Амбулатория-емханалық жәрдем көрсету ерекшеліктері. Медициналық жедел жәрдем көрсетуді ұйымдастыру. Диспансерлер. МСБ. Олардың міндеттері. Стационардағы жұмысты ұйымдастыру.

Білім алушы:
- амбулатория-емханалық жәрдем көрсету ерекшеліктерін;
- медициналық жедел жәрдем көрсетуді ұйымдастыруды;
- қала тұрғындарын диспансеризациялауды;
- МСБ жұмысын ұйымдастыруды;
- стационар жұмысын ұйымдастыруды **білуі тиіс.**

5.3 тақырып Ауыл тұрғындарына емдеу-профилактикалық жәрдем көрсету

Дәрігерлік жәрдем көрсету кезеңдері. Участкелік аурухананың, ФАП-тың, АОА-ның қызметі.

Білім алушы:
- дәрігерлік жәрдем көрсету кезеңдерін;
- аурухананың негізгі қызметтерін;
- ауылдық дәрігерлік участкенің, ФАП, АОА қызметтерін **білуі тиіс.**

5.4 тақырып Өндірістік кәсіпорындар жұмысшыларына емдеу–профилактикалық жәрдем көрсету

Медицина-санитариялық бөлім. Цехтағы участкелік дәрігер. Фельдшерлік денсаулық сақтау пункті. Жұмысшыларды диспансеризациялау. Жарақат кезінде дәрігерлік алғашқы жәрдем көрсетуді ұйымдастыру.

Білім алушы:
- өндірісте медицина-санитариялық бөлімді ұйымдастыруды;

- цехтағы учаскелік дәрігер мен мейірбикенің атқаратын қызметтерін;
- ФАП-ты ұйымдастыруды;
- жұмысшыларды диспансеризациялауды;
- жарақатта алғашқы жәрдем көрсетуді **білуі тиіс.**

6 тарау

6.1 тақырып Тұрғындар арасында салауатты өмір салтын қалыптастыру

Салуатты өмір салтының (СӨС) маңызы. СӨС анықтамасы. СӨС міндеттері. СӨС принциптері.

Білім алушы:
- СӨС маңызын;
- СӨС міндеттерін;
- СӨС принциптерін;
- СӨС әдістері мен формаларын **білуі тиіс.**

7 тарау

7.1 тақырып Қазақстан Республикасындағы денсаулық сақтау экономикасы

Денсаулық сақтау экономикасы. Қаржы- материалдық қорын пайдалану

Білім алушы:
- денсаулық сақтау экономикасы туралы ұғымды;
- қаржы-материалдық қорын пайдалануды;
- денсаулық сақтау саласын қаржыландыру мәселесін;
- денсаулық сақтау ісін басқарудың мәні мен маңызын **білуі тиіс.**

8 тарау

8.1 тақырып Қазақстан Республикасындағы МСЭҚ-тың құрылымы

МСЭҚ ұйымының қызметі. МСЭҚ жұмысын ұйымдастыру.

Білім алушы:
- МСЭҚ құрылымын;
- МСЭҚ ұйымының қызметін;
- МСЭҚ ісін жүзеге асыратын лауазымды адамдардың құқығы мен міндеттерін **білуі тиіс.**

8.2 тақырып МСЭҚ бөлімдерінің қызметін талдау әдістемесі

Алдын алу (ескерту) МСЭҚ көрсеткіштері. Ағымды санитариялық қадағалау көрсеткіштері (сумен жабдықтау, атмосфералық ауа, топырақ және т.б.).

Білім алушы:
- салынып жатқан немесе қайтадан жаңартылып жатқан нысандардың қамту пайызын;
- МСЭҚ-тың келісімісіз тапсырылған нысандардың өзіндік салмағын;
- нысандарды санитариялық қадағалаумен қамтуды;
- бір нысанды тексерудің орташа санын;
- аспаптармен өлшегенде СЕжН -ға сәйкес келмейтін өзіндік салмағын **білуі тиіс.**

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка 20
2. Планируемые результаты обучения дисциплины 20
3. Тематический план и содержание дисциплины 21
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса 28
5. Контроль планируемого результата обучения 28
6. Литература и средства обучения 29

Настоящая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. Нурбеков А.Н. – директор КГКП «Медицинский колледж г. Караганды», кандидат медицинских наук;
2. Соловьева Л.В. – преподаватель эпидемиологии КГКП «Медицинский колледж г. Караганды»;
3. Аскарова С.А. – преподаватель эпидемиологии КГКП «Медицинский колледж г. Караганды».

Эксперты:

1. Котельникова Г.А. – эксперт, начальник отдела организационно – методической работы и развития государственного языка УГСЭН по району им. Казыбек би г. Караганды;
2. Кокарев С.И. – эксперт, заместитель начальника УГСЭН по району им Казыбек би г. Караганды.

1 РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и КГКП «Карагандинский медицинский колледж».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0303000 - «Гигиена и эпидемиология» квалификации 0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

Практикалық сабақ:

1 тақырып Халықтың денсаулық көрсеткіші. Аурушаңдық. Туып көбеюшілік. Өлім-жітімділік. Мүгедектілік. Жарақаттанушылық

Білім алушы:

- халықтың денсаулық көрсеткіштерін анықтауды;
- аурушаңдық, туып көбеюшілік, өлім-жітімділік, мүгедектілік, жарақаттанушылық көрсеткіштерін анықтауды;
- халықтың денсаулық көрсеткішін кесте және диаграмма түрінде суреттеуді;
- халықтың денсаулық көрсеткішінің нәтижесін бағалауды **үйреніп алуы қажет.**

2 тақырып Статистикалық зерттеу әдістері. Салыстырмалы өлшемдері және олардың графикалық көрінісі (диаграммалар, графиктер, кестелер). Статистикалық зерттеу кезеңдері. Салыстырмалы өлшемдері. Экстенсивті және интенсивті көрсеткіштері. Көрнекті көрсеткіштері. Салыстырмалы көрсеткіштері

Білім алушы:

- интенсивті көрсеткішті анықтауды;
- экстенсивті көрсеткішті анықтауды;
- салыстырмалы көрсеткіштерін анықтауды **үйреніп алуы қажет.**

3 тақырып Салауатты өмір салтын (СӨС) қалыптастыру

СӨС анықтамасы. СӨС міндеттері мен принциптері. СӨС әдістері мен формалары.

Білім алушы:

- сұхбат жүргізуді;
- дәрістер өткізуді;
- баяндама, хабарлама дайындауды;
- сан-бюллетень рәсімдеуді **үйреніп алуы қажет.**

4 Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Пәнді оқытқан кезде арнайы әдебиетті, денсаулық сақтау және санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау саласындағы нормативті-құқықтық актілерді, оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқыту бағдарламаларын қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың нәтижесін бақылау

Білімді бақылауға бастапқы, ағымды, аралық, қорытынды бақылау түрлері кіреді. Оқу жұмыс бағдарламасын құрастырған кезде практикалық жұмыстар, тесттік тапсырмалар ұсынылады. Берілген бағдарлама бойынша оқыту үдерісі ағымды бақылаумен аяқталады: 6 семестрде бақылау жұмысы, қорытынды бақылау ретінде саралау сынағы тапсырылады. Бақылауды өткізу құқығы қарастырылған.

6 Әдебиеттер және оқу құралы

6.1 Негізгі әдебиеттер:

1. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник. 3-е изд., перераб. и доп. Медик В.А., Юрьев В.К. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 288 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Общественное здоровье и здравоохранение. Практикум: учебное пособие. Медик В.А. и др. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. - 144 с.
2. Организация и оценка качества лечебно-профилактической помощи населению: учебное пособие/под ред. В.З. Кучеренко. – М, ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 560 с.

6.3 Оқу құралы:

- сабақтың тақырыптарына арналаған кестелер;
- плакаттар;
- фильмдер;
- диаграммалар.

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

СОЦИАЛЬНАЯ МЕДИЦИНА И ОРГАНИЗАЦИЯ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Специальность: 0303000 - «ГИГИЕНА И ЭПИДЕМИОЛОГИЯ»

Квалификация: 0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог»

Объем часов - 40

Астана 2010